

א) ונסתדרין ב: ג:
ב) שבעות מצ: ב"מ ג: ה:
כמויות י"מ. גיטין נ"א:
ג) ב"מ ה: ח"ג, ט' [שמות
כב, ט] ו' ט"ו: ומנואר
שם במוס' ד"ה ומורה י"א,

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על
שור על חמור על שד
על שלמה על כל אבדה
אשר יאמר כי הוא זה
עד האלהים יבא דבר
שבעתה אשר ירשיען
אלהים ישלם שנים
לְעֵרְוָה: שמות כב כ

רבינו הגנאל

עירוב פרשיות כתוב כאן
וכי כתיב כי הוא זה אמלוח
הוא דכתיב. פירי. פרשיות
הללו מעורבות הן וכי
כתיב היא קרא אאם כסף
מלוח את עמי את העני
עמך אשר יאמר כי הוא
שבעתה עליו זה הוא לא
תהיה לו כנושה כאילו
התם כתיב דהתם עניניה,
ואמרין ומאי שנא בין
מלוח לפקדון, ופקדון
חזקה אין אדם מעז פניו
בפני בעל חובו כי נמצא
משלם רעה תחת טובה
תחת החסד שנמלו
והלוחו ממונו כפר בו,
אבל הפקדון ומאי שני
מעז ומעז, לפיכך אע"פ
שאנו מודה במקצת חייב,
וקימא לן כרי חייב בר
יוסף ודלא כרי חייב בר
אבה אמר ר' יוחנן.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קו.

עין משפט
נר מצוה

עירוב פרשיות. פסוק שהוא מפרשה אחרת נעמד צדו שאינו
מקומו דהאי כי הוא זה גאם כסף מלוהי) הוא ליה למכנתיה דהתם
קאי דלילו בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת מחייב: ומאי
שנא מלוה. דעקרינן לקרא מדוכמיה ומוקמינן ליה עלה: דכרנא

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

דאמר רבא. אין אדם מעז פניו
בפני זה שעושה לו טובה הלך היכא
דכפר הכל פטור משבועה דאי לאו
קושטא כהדיה לא הוא מני למכפר
ציה והיכא דמודה מקצת כבולה צעי
למכפריה והא דלא כפריה משום
דאין אדם מעז: אכל צפקדון. דאין
כאן טובה: מעז ומעז. הלך אפי' כפר
כבולה רמיא רחמנא שבועה עליה:
לריבין

תבע לי בבוליה אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי וזוי ופרענא הלכך רמא
רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בבוליה וגבי מלוה הוא דאיכא
למימר הכי אבל גבי פקדון מעז ומעז: תני רמי בר חמא ארבעה שומריין
צריבין

בתרמי וסיפא בתלת משמע ללא מחייב שבועה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כרבי חייא בר יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי
בר חמא אלמא ללא מחייב רבי חייא בר יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכנמה משניות
משמע ללא מתחייב צפקדון אלא צמודה מקצת כי הוה דשבעות (דף גמ.) דסלע הלויתני עליו ושמים היה שזה וכן הוה דמורה
בת עשרה ליטריין (שם) וההיא דעשר גפנות טעונות מסרתי לך (שם דף מ"ג): ובהניזקין (גיטין דף נ"א. ושם) גבי שני כיסין קשורים
נאלת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שאל עשה לו שום טובה וצפרק שני דכמוצות (דף י"ח. ושם) ובשבועת הדיינים
(שבועות דף מ"ג). פטרין מנה לאצין צדי והאכלתיו פרס צמנו דאי צעי כופר הכל משום דצבנו מעזי ולפירוש הקונטרס אדרבה
כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צפ"ק דצ"מ (דף ז'): בשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמלוח
נמי הוא דכתיב דבעינן הודאה כהדי שבועה דכפירה והכי נמי צעינן הודאה כהדי שבועה דנאנסו אכל כפירה לא צעינן כהדיה
דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמלוח קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה
מחייב נמי אפקדון אשמי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו אכל רבי חייא בר אבא ורמי בר חמא צעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא
דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמלוח והא דבעיא כפירה והודאה צמלא שמה צמה מצינו יליפינן מפקדון
אע"ג דלענין שלשה ומומחין לא יליפינן מלוה מפקדון במסכת סנהדרין (דף ז': ושם) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת
מסתבר למילף טפי והוא הדין דצפקדון מחייב ככפירה והודאה לחוד בלא נאנסו אכל בנאנסו בלא כי הוא זה לא מחייב דכי משמע
ליה שפטיה דקרא לאצריבי כי הוא זה כהדי נאנסו ולא נאנסו צמנו דאי צעי כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום
שיכול להעזי בגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוה מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוה פירוש [מאן]
טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי צעי כפר הכל והוי כי הוא דסוף כל הנשבעין (שבועות דף מ"ח): גבי נשבעין שלא
צטענה דקאמר מאי שנא הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אכל צפקדון מעז
ומעז לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא דלמר צפוק המוכר את הבית (ב"ב דף ע"ג): גבי המפקיד אכל חצירו צטטר
אילו אמר נאנסו לאו שבועה צעי דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שבועה אור"ת דהיא שבועה דרבינן שנתקנה
קודם שבועת היסת כי הנהו דפרק הכותב (פסחים דף ע"ב): הפוגמת כתובתה ואיך דסבר רמי בר חמא שבועה דאורייתא ומסיק
אלא מדרבנן והא דתנא בפרק השואל (ב"מ דף ע"ג) זה אומר שאולה זה אומר שכורה ישבע ופרך בגמרא ואמאי מה שטענו לא
הודה לו והך פירכא דקרא לאצריבי דרב נחמן דמוקמא התם מותני' אליציה כשיש עסק שבועה ציניהם וירשא בתרמי וסיפא בתלת
או רישא בתלת וסיפא צברצע ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לרב הוגא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני
ע"י גלגול דכדרכה מתה היא שבועה נמי מדרבנן דמדאורייתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת
קשה מהא דאמרין צפי' כל הנשבעין (שבועות דף מ"ה: ושם) לאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתין מעולם יכול לומר
שכרתין ומתני לך שכרן ופרין אלא שבועת שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו
וישתא לפירוש ר"ת אהייא קאי אי אהיהא דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ
ליפרכו אכל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ואי אהיהא דנאנסו קאי כי קאמר נמי להדי' מחייב שבועה כיון דאיכא
כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אהיהא דנאנסו נמי להדי' צעי שבועה דהא מחייב שבועה צפקדון
כאפריה הכל ואי הוא אמרינן דלרבי יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרין לה התם
אבל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דמנוכה צמנו טובא כהדיה דסלע הלויתני ומנורה ועשר
גפנים ואע"ג דמוקמינן מתימין דהשואל כנמה פרות אע"ג דלא מתני צמתני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן צהלואה דליפינן
מפקדון גבי סלעים דנרים ובשבועות גבי סלע הלויתני ונראה כפירוש ריב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב והלכך
צפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא צטענה דשייכא צמלוה דהיינו ככפירה והודאה אכל טענת נאנסו לא והכי קאמר מאי שנא טענה
דשייכא צמלוה מנוענת נאנסו ומסיק דכרנא וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי כלומר צטענה השייכא צמלוה כגון כפירה והודאה דאין
מעז פניו לכפור צמדי ידיע צה חצריה אכל צפקדון כלומר טענה השייכא צפקדון כגון נאנסו דלא ידע ציה חצריה מעז ומעז ומחייב
בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ומיהו צטענות כפירה אפילו במקום שיכול להעזי פטור
דגזירת הכתוב היא והשתא ניחא ההיא דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג שכלו לא מגו פטור
דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה
למימר טפי שכרתין ונתתי לך שכרן דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמויד ממאי דניחא לא שכרתין מעולם דליכא
למיתלי צטרוד צפועליו וההיא דח"ה (ב"ב דף נ"ב). גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהרעדא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר
לקוחים הן צדי וצפ"צ דכתובות (דף ע"ג) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיהי של אציו אלא שאין לו
עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה
דלכפר דאי אינו מעז צמדי ידיע ציה חצריה והנהו דהתם לאו מידי דכפירה נינהו ומיהו היא דהשואל קשה לפירושו דמשמע
דר' חייא צ"ר יוסף נמי צעי הודאה כהדי נאנסו דמוקי רישא בתרמי וסיפא צמתלא אס לא נאמר סוגיא דתתם לא כרי' חייא בר
אבא ולא כרי' חייא צ"ר יוסף וא"ת למאן דצעי שלש פרות ליפטרין צמנו דאי צעי אמר נאנסו אהיהא דכפירה וי"ל כגון דהיהא
דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי צעי מודה צה ואהיהא דטען דמתה צפשיעה יכפור וצאיך נאנסו דהשתא ה"ל כהדיה
דמודה צה הילך ופטור משבועה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעז אי נמי כגון דהיהא דקיימא
קמן עדיפא ואין רואה להודות צה ואין להקשות היא נאמן צמנו דאי צעי אמר להדי' נמי אהיהא דנאנסו דכרנא כל הנשבעים
(שבועות דף מ"ה:)

עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא
דכתיב. פ"י צקוננו דפסוק זה דכי הוא זה מפרשה אחרת
דצואם כסף מלוה את עמי הוה ליה למיכתב דהתם קאי דאי צהך
פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב וטעמא דעקרינן
ליה מדוכתא דלמסקין ומ"ש מלוה
כרנא דאין אדם מעז פניו לכן
כופר הכל פטור אכל צפקדון שלא
עשה לו טובה מעז ומעז הלך אפי'
כופר הכל חייב וקשה דכרנא סנהדרין
(דף ז': ושם) משמע דאפילו למ"ד
עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן
ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה
ומומחין ומיהו יש לדמות דלענין
מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן
ליה מפקדון לגמרי אכל לענין שלשה
ומומחין דליכא טעמא קאי אחריותה
אכל קשה דצפרק השואל (ב"ב דף ע"ג):
גבי הא דמוקי מתימין דהתם כשיש
עסק שבועה ציניהם ומוקי רישא

6) עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי
הוא זה אמלוח הוא דכתיב ומאי שנא מלוה
כרנא ר"ת דאמר רבה מפני מה אמרה תורה
מודה במקצת הטענה ישבע חזקה אין אדם
מעז פניו בפני בעל חובו והאי בכולי בעי
דנכפריה והאי דלא כפריה משום דאין אדם
מעז פניו ובכולי בעי דלודי ליה והאי דכפר
ליה במקצת סבר אי מודינא ליה בכוליה
תבע לי בבוליה אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי וזוי ופרענא הלכך רמא
רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בבוליה וגבי מלוה הוא דאיכא
למימר הכי אבל גבי פקדון מעז ומעז: תני רמי בר חמא ארבעה שומריין
צריבין

קנב א מיי פ"ח מהל'
טוען ומטען הל' א
סגנו עשין סה טו"ע ח"מ
סי' פו סוף פ' :

מוסף רש"י

עירוב פרשיות כתוב כאן.
שהפרשיות הכתובות באלה
המשפטים מעורבות הן,
שם מקרא כתוב צפרה ו'
שאני יכול לעמוד בה, אלא
אשר אחרת הוא, כגון
אשר יאמר כי הוא זה,
דליפינן מיהו מודה
מקצת הטענה ישבע כי,
דהודאה להודאה לאו
מקצת הטענה אפרשת
לחם כסף מלוה קאי,
דהתם הוא דבעינן הודאה
מקצת, ולא מודה כלום
חזקה אם טענת המודע
שמת לא יוכל לומר זה להעני
פניו נגזו ולומר לא
הלויתני, הלכך אפילו
שטענה לא צעי, אכל
צפקדון דליכא גמילות
תקדים מעז פניו וכופר
הכל וצעי שבועה (סנהדרין
ב). מפני מה אמרה
תורה מודה במקצת
הטענה ישבע, ולא חשבו
מחייב אכירה לפטרו שלא
כפר בטלו (ב"ב ט"א). חזקה
אין אדם מעז פניו.
לכפר את הכל, הלכך
בשביע הודאת המקצת אינו
נאמן על השאר, דהאי
בטוליה צעי דלכפירה כי
(גיטין ט"ג). ובכולי בעי
דלודי ליה, וכי מינא לא
נשבעיה אשאר, דמיגו
דחשוד אמונתא חשוד נמי
אשבעתא, אמונתא לא
חשוד מולא כפירה בטוליה,
דהאי כי אורי צפנא
בטוליה נמי צעי דלודי והאי
דלא אורי ליה לאו דדעמו
למיגויה, אלא אשמתויה
אשמתויה לחיי השתא
(שם) לפי שצטרפו היה
מודה בטלו אלא שאין צדו
לפרוע וסבר עד דהוי לי
זוי ופרענא ליה (ב"ב ט"א).